

ویژه‌نامه قدس
به‌مناسبت
سخنرانی‌نوروزی
رهبر معظم انقلاب
در حرم مطهر رضوی

۲۰

یادداشت

سعید سیدحسین زاده

تجربیات جهانی و نظریه‌های اقتصادی، اصول و قواعد «اقتصاد مقاومتی» را تأیید می‌کند

استحکام ساخت درونی کشور عصاره نام‌گذاری‌های اقتصادی

داخلی، فسادستیزی، امنیت اقلام راهبردی و اصلاح الگوی مصرف. تحلیل محتوای سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی نیز نشان می‌دهد چهار مفهوم اصلی که سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی روی آن بنا شده عبارت است از: فرهنگ‌سازی، ارتقای تولید ملی، کاهش آسیب‌پذیری و عدالت اجتماعی. می‌توان گفت سایر بندهای سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی به نوعی به این چهار محور بازمی‌گردد. این مفاهیم به نوعی ابعاد مختلف نظریه اقتصاد مقاومتی را نشان می‌دهد اما به نوعی می‌توان تمام این مفاهیم را به یک مفهوم پایه و هسته سخت ارجاع داد. با بررسی مفاهیم و کلماتی که رهبر معظم انقلاب اسلامی در توصیف مفهوم اقتصاد مقاومتی به کار برده‌اند، می‌توان گفت هسته سخت نظریه اقتصاد مقاومتی، «استحکام ساخت درون» است.

بنابراین هر مفهومی که به ارتقای استحکام ساخت درون اقتصاد کمک کند، اقتصاد مقاومتی است و مفاهیمی از جمله درون‌زایی، مردم‌بنیادی، دانش‌بنیانی، اصلاح الگوی مصرف و ارتقای تولید ملی به نوعی مفاهیم و رهنمود ایجابی اقتصاد مقاومتی است. از سویی دیگر مفاهیمی همچون کاهش آسیب‌پذیری، مبارزه با فساد، تاب‌آوری و ضدشکنندگی، مقابله با تهدیدهای اقتصادی به نوعی مفاهیم و رهنمود سلبی اقتصاد مقاومتی هستند که عدم تحقق آن‌ها موجب کاهش استحکام ساخت درون اقتصاد خواهد شد. بنابراین از این منظر اقتصاد مقاومتی، مجموعه رهنمودهای سلبی و ایجابی است که موجب استحکام ساخت درون اقتصاد در هر سطحی (چه سطح ملی و چه سطح سازمانی) در مقابل تکانه‌های برون‌زا و درون‌زاست.

■ توجه به استحکام ساخت درون در کشورهای موفق اقتصادی

نگاهی به تاریخ کشورهای موفق اقتصادی مانند آمریکا، آلمان، انگلیس و ژاپن نشان‌دهنده این مهم است که تمام کشورهای موفق بزرگ بدون استثنا، دوره‌ای از ملی‌گرایی اقتصادی و تأکید بر تولید ملی و حمایت از کار و سرمایه ملی خود را در دستور کار داشته‌اند و مؤلفه ملی‌گرایی و درون‌زایی اقتصادی همواره با بسته سیاست‌های هوشمندانه برون‌گرایی جزو عناصر توابع هدف سیاست‌گذاری این کشورها بوده است.

رهبر معظم انقلاب در یکی از سخنرانی‌های خود اشاره داشتند که رمز پیشرفت ۱۵۰ سال اخیر آمریکا، عمل به سیاست‌های اقتصاد مقاومتی است. تجربه آمریکا در ۱۵۰ سال اخیر نشان داده است این کشور با ارتقای تولید و صنایع داخلی، توجه به ابداع، فناوری و دانش و همچنین کاهش وابستگی به نفت توانسته است بخشی از آسیب‌پذیری اقتصاد داخلی خود را کاهش داده و به رشد اقتصادی دست یابد. صرف نظر از

انقلاب اسلامی از بدو پیروزی خود تاکنون، با انواع تهدیدهای نظامی، فرهنگی و اقتصادی مواجه بوده است و طبق سنت نبرد دائمی جبهه حق و باطل، این تهدیدها همچنان ادامه دارد و در برهه کنونی جبهه باطل از ابزار تحریم هوشمند و فشار اقتصادی که به مثابه یک جنگ تمام‌عیار اقتصادی است، استفاده کرده است. رهبر معظم انقلاب، نظریه «اقتصاد مقاومتی» را برای مقابله با این تهدیدها مطرح کرده و یکی از انگیزه‌های طرح این نظریه را مقابله با «تهدیدهای اقتصادی خارجی» بیان کردند و اقتصاد مقاومتی را به مثابه اقتداری درون‌زا که هم کشور را در مقابل تهدیدها مصون و هم شرایط رشد و پیشرفت اقتصادی کشور را تضمین می‌کند، تعریف کردند. همچنین ایشان ریل‌گذاری تحقق این نظریه را با ابلاغ سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی انجام دادند. بنابراین اقتصاد مقاومتی یک برنامه کوتاه‌مدت نبوده، بلکه یک فرایند و راهبرد کلان است و صرفاً یک تاکتیک نبوده و مربوط به دوره تحریم نخواهد بود، بلکه اگر تمام هجمه‌ها نیز پایان یابند و البته با لحاظ کردن شرایط مکانی - زمانی، باز هم تمامی عناصری که در سند سیاست‌های کلان اقتصاد مقاومتی وجود دارد، جزو برنامه‌های کشور خواهد بود و باید به این سیاست‌ها به عنوان یک راهبرد توجه شود. به عبارت دیگر جریان اقتصاد مقاومتی یک جریان سیاست‌زده کوتاه‌مدت ایدئولوژیک سیاسی نیست.

■ مقاومت‌سازی ساختارهای اقتصادی؛ یک اصل عقلانی در جهان

اقتصاد مقاومتی مفهومی عقلی است. شاهد بر این مدعا این است که در هر جای دنیا اصل بر استحکام، مقاومت و قوام است و این یک اصل عقلی است. با نگاهی به دیگر نظام‌های اقتصادی دنیا ملاحظه می‌شود که تمام آن‌ها همواره سعی در مقاومت‌سازی بافت‌ها و ساختارهای خویش داشته‌اند و این امر با تکامل دانش، همواره در مسیر خود رو به پیشرفت بوده است، بدین معنا که جهت‌گیری تمام تئوری‌های جدید، نیل به این هدف یعنی قوام و مقاومت‌سازی است. رهبر معظم انقلاب با همین نگاه، اقتصاد مقاومتی به معنای مقاومت‌سازی کشور در مقابل تکانه‌های مختلف را الگویی علمی متناسب با نیازهای کشور و نیز اندیشه تجربه شده و یک اصل پذیرفته شده در دنیا می‌دانند که کشور را در برابر تکانه‌های گوناگون جهانی حفظ خواهد کرد.

رهبر معظم انقلاب در سخنرانی‌های مکرر خود، ابعاد مختلف اقتصاد مقاومتی را برشمردند اما مهم‌ترین ویژگی‌های اقتصاد مقاومتی از منظر ایشان به صورت اجمالی عبارت است از: الگوی علمی متناسب با کشور ما، درون‌زایی، مردم‌بنیادی، دانش‌بنیانی، جهادی، عدالت‌محوری و برون‌گرایی، توانایی مقاومت در برابر عوامل تهدیدزا، تکیه بر ظرفیت‌های

**اقتصاد مقاومتی یک
برنامه کوتاه‌مدت
نبوده، بلکه یک فرایند
و راهبرد کلان است
و صرفاً یک تاکتیک
نبوده و مربوط به دوره
تحریم نخواهد بود،
بلکه اگر تمام هجمه‌ها
نیز پایان یابند باز هم
تمامی عناصری که
در سند سیاست‌های
کلان اقتصاد مقاومتی
وجود دارد، جزو
برنامه‌های کشور
خواهد بود**